

CHRIS DUTRY

"IK HAD NOOIT DURVEN DROMEN DAT HET ZO'N SUCCES ZOU ZIJN"

Vanaf de jaren zestig verbeterde de materiële situatie van de textielarbeiders in de Gentse arbeiderswijk het Rabot aanzienlijk. Ze verhuisden naar de groenere randgemeenten. Hun negentiende-eeuwse huisjes werden eerst ingenomen door Turkse migranten en vandaag door Oost-Europeanen. Door de hoge werkloosheid en vele jonge, laaggeschoolde allochtonen is het Rabot vandaag een van de armste wijken van Gent. Veel groen is er niet en de oude leegstaande industriële panden zijn als scheuren in het woonweefsel. Volgens Dimitri Vandenberghe, die hier sinds 2004 aan opbouwwerk doet, werd het al snel duidelijk dat de klassieke aanpak om mensen te betrekken bij een stadsvernieuwingproject hier niet zou werken.

Foto's: Dimitri Vandenberghe

dat wanneer deze tuintjes zullen verdwijnen, er zeker op andere plaatsen in de buurt de mogelijkheid geboden zal moeten worden om te tuinieren. Via zogenaamde buurtbeheerprojecten vragen we aandacht voor dergelijke recreatieve structuren, die we hier al uitproberen."

Vorig jaar hebben we twaalf vormings-sessies met Velt gehad, zodat de biotuintjes optimaal benut worden. Momenteel bestaat de meerderheid van de tuinders uit Turkse vrouwen. Maar we proberen ook om Vlaamse studenten – vlakbij is er een hogeschool – een tuintje te laten bewerken. Zoiets bevordert de sociale mix en samenhang. We hebben natuurlijk een reglement waarbij ecologisch tuinieren en netheid vooropstaan. Wie zijn tuintje verwaarloost, riskeert zijn perceel te verliezen. Maar we organiseren ook een wedstrijd waarbij het origineelste of mooiste tuintje met een prijs wordt

"Toen de voormalige fabriek van Alcatel Bell werd afgebroken, vreesden de buurtbewoners dat hier al snel nieuwe sluike stortingen zouden ontstaan en het bestaande gevoel van onveiligheid nog zou vergroten. Het terrein – ruim één hectare groot – werd door de stad aangekocht om er nieuwe woningen op te trekken, maar daartoe moet de ondergrond eerst gesaneerd worden. Vroeger stond daar namelijk de stadsgasfabriek, waardoor de bodem ongetwijfeld zwaar vervuild is met koolwaterstoffen en cyaniden. Maar die sanering zal pas in 2011 beginnen. Gelukkig bleef de betonnen werkvloer van de fabriek liggen, waardoor de vervuilde bodem afgedekt bleef. Daardoor was het mogelijk om met behulp van betonnen boordstenen tijdelijk tachtig tuintjes aan te leggen, elk vier vierkante meter groot.

Al eind 2003 had Samenlevingsopbouw Gent – mijn werkgever – een convenant met het Gentse stadsbestuur ondertekend om de participatie van buurtbewoners te organiseren in twee stadsvernieuwingsprojecten in de buurt van de Brugse Poort en die van het Rabot. Met 'Bruggen naar Rabot' wil men de wijk Rabot-Blaisantvest terug aansluiting laten vinden met de overige stadswijken.

Samen met Rocsa – wat staat voor 'Recht Op Cultuur Sociaal en Artistiek' – en ook andere stadsdiensten hebben we dit project voor stadsvernieuwing uitgewerkt. Rocsa zorgt vooral voor de culturele infrastructuur van het project, zoals een openluchtfilmzaal, een kunstatelier in containers, maar ook de catering voor een buurtfeest. De verantwoordelijkheid voor het tuinproject en een buurtbarbecue, liggen zowel bij de vzw

Samenlevingsopbouw Gent als bij de bewoners zelf.

We merkten al gauw dat dit initiatief niet alleen het onveiligheidsgevoel van de buurtbewoners wegnam, maar vooral een nieuwe sociale dynamiek op gang bracht. Enerzijds omdat zij voortaan een plek hadden waar ze elkaar ongedwongen konden ontmoeten. Anderzijds omdat zij van meet af aan betrokken werden bij alle initiatieven op 'De Site', de naam waarmee de plek bedacht werd. Zo bleek de vraag naar tuintjes veel groter dan het aanbod en na een jaar werd het aantal ervan verdubbeld tot 160 perceeltjes. Maar ook nu blijft er nog een wachtlijst met honderd namen over."

De mooiste tuin

"Die tuinen zijn voor ons geen doel op zich, maar veeleer een middel om mensen met elkaar in contact te brengen. Samen met nog andere laagdrempelige culturele buurtactiviteiten bieden ze kansen aan de opbouwwerkers om voeling te krijgen met de echte noden van de buurtbewoners. Zo is nu al duidelijk

een weestrijd waarbij het ongemeenste of mooiste tuintje met een prijs wordt beloond. Dit jaar willen we leren goed composteren en vanaf half maart gaat het nieuwe seizoen van start.

Wat me aangenaam verrast heeft, is dat het door sommigen gevreesde vandalisme uitgebleven is. Integendeel, toen we op de kinderboerderij zeven kippen lieten rondlopen, telden we er iets later al acht en kort nadien kwamen er ook twee eendjes bij. Ze waren toch niet in de braadpan terechtgekomen... Ook de tuintjes worden met rust gelaten, al kan iedereen de site vrij binnen- en buitenlopen.

Dit project is uniek voor Vlaanderen en er is veel interesse vanuit andere steden die hier inspiratie komen opdoen voor stadsvernieuwing. Wijzelf lieten ons deels inspireren door het Nederlandse concept van 'mobile city'. Daar hebben ze een compleet dorp met variabele modules ontworpen waarmee ze allerlei sociale experimenten ondernemen. Ik had echter nooit durven dromen dat een project met zo weinig middelen zoveel 'sociaal' resultaat zou opleveren."

